

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název: **PRÁVNÍ ASPEKTY ÚSTAVNÍ VÝCHOVY V DĚTSKÉM DOMOVĚ**

Autor: **Petra Kuběnová**

Diplomová práce studentky Petry Kuběnové „Právní aspekty ústavní výchovy v dětském domově“, předložená v rámci studia oboru „Sociální a charitativní práce“, je rozčleněna na šest kapitol, po nichž následuje stručný závěr. Hned v úvodu autorka zmiňuje, že při zpracovávání tématu využila na úkor odborné literatury spíše citace zákonů a především internetové zdroje. Citace zákonů jsou v práci pojednávající o „právních“ aspektech ústavní výchovy více než žádoucí a autorka je uvádí přesně. V první kapitole navíc cituje nezanedbatelné množství odborné literatury. V této kapitole autorka předestírá velmi přehledně celý systém ústavní výchovy v ČR a právě tato kapitola, i když ještě nepřináší zvláštní a samostatný autorčin vklad a má spíše „učebnicový“ charakter, splňuje vědecké parametry.

Jinak je tomu již v kapitole druhé. Je sice cenné, že zde autorka mapuje především internetové diskuse o žádoucí podobě nové právní úpravy, avšak právě tento typ připomínkování trpí neúměrným zveličováním chyb dnešního systému ústavní výchovy a přehnaným hyperkriticizmem do té míry, že by zde byl žádoucí autorčin odstup a strukturované uchopení problematiky. Hlavním předmětem výtek je nekoordinovanost dnešního systému ústavní výchovy, náležejícího pod resorty více ministerstev. Jeví se tak sice potřeba nadrezortního systému, jak jej autorka na základě příslušných návrhů naznačuje. Zde by měla být ovšem sama kritičtější k protichůdným tvrzením o naprostém kolapsu systému a jedním dechem o jeho „zkvalitňování“ – zkvalitňování předpokládá již kvalitu, nikoli kolaps. Líčení situace v černých barvách pak směřuje k samospasitelné důvěře v utváření nových byrokratických struktur, potřeby kontrol apod. Nicméně také koordinační orgány jsou pouze dalšími státními orgány, které z principu nemohou působit jinak než byrokraticky, přičemž dnes působící orgány již samozřejmě provádí například také kontrolní činnost – mohlo by pak dojít ke kontrolám kontrol? Kliše o nedostatečnosti situace v České republice ve srovnání s „vyspělými evropskými zeměmi“ v práci rovněž nechybí. Jako projev stále větší „vyspělosti“ se ovšem v některých takovýchto zemích dnes pojímá nejen diskuse, ale již započaté pokusy o zavádění adopcí stejnopohlavními páry. Jestliže se autorka přimlouvá za maximální zpřístupnění možností adopce, pěstounské péče nebo jiných neústavních forem péče o děti, mohla by také naznačit mantinely, které tato jinak bezesporu ušlechtilá snaha může mít.

Z veškerých shromážděných materiálů plyne, že viníkem všech potíží je stát a současný systém ústavní výchovy, chybí však kritika sociálního a morálního stavu v rodinách, které zhusta možnosti ústavní výchovy svých dětí zneužívají. Odsuzování naší republiky ze strany mezinárodních orgánů ohledně nedostatečného dodržování práv dětí pak opět činí z klientů ústavní péče pouze oběti, aniž se zmíní problémovost prostředí, z něhož tyto děti pocházejí. Diktát politické korektnosti znemožňuje v této souvislosti zmínit, že většina takovýchto dětí pochází z romských rodin. Autorka ovšem také spravedlivě uvádí, že proti paušálně hyperkritickému hodnocení situace ombudsmanem se ohradili někteří pracovníci ústavních zařízení. K čemu by byl však za těchto okolností užitečný další orgán, totiž „ombudsman“ pro děti, který je autorkou rovněž uveden? Práce měla spíše zdůraznit, co se již v dané oblasti podařilo změnit k lepšímu od roku 1989, čímž by hodnocení současného stavu bylo vtaženo do náležitého kontextu a rámce. Na základě toho pak měla vylíčit nedostatky současného systému a k tomu připojit legislativní návrhy, jež mají pomoci systém koordinovat a zkvalitňovat.

Teprve třetí kapitola uvádí cíle práce, které by z logiky věci měly být vytyčeny již na samém počátku. Ve čtvrté kapitole jsou pak obsaženy zajímavé výsledky zkoumání desetibodového dotazníku, v němž se personál 138 ze 150 dětských domovů vyjadřuje k přípravě novely zákona o výkonu ústavní výchovy. Grafy jsou zpracovány a komentovány velmi přehledně a jejich výsledky pak rozvedeny v kapitole šesté, diskutující ohledně výsledků zkoumání. Navíc je zřejmé, že sama autorka práce v praxi ústavní péče o děti pracovala.

V práci lze nalézt větší množství nepozorností i gramatických chyb, namátkou: „odpověděly 2 respondenti“ (uvádění číslovek a akademických titulů je v práci často nesprávné) nebo stupňování „více“ tvrdší, slabší (str. 33). Na úrovni bakalářské práce ovšem není nutné požadovat, aby se autorka vyrovnala kritičtěji s námitkami proti současnému právnímu stavu a celkově negativistickým přístupem k problematice. Reflexi kritik, vyvolávajících ty nejskeptičtější představy o státu zanedbávajícím dnes masivně své funkce, který se má díky změně legislativy a systému orgánů stát „jiným“ než takovým, kterým z podstaty nemůže být, totiž byrokratickým, ponechávám diskusi při obhajobě. Za těchto okolností považuji práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji její klasifikaci **velmi dobře**.

Praha, 17.5.2011

.....

.....
Doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D, J.C.D